

JUSTITISMINISTERIET

Politi- og Strafferetsafdelingen

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 10. januar 2016
Kontor: Straffulbyrdelseskontoret
Sagsbeh: Pernille Bjørnholt
Sagsnr.: 2016-0030-5100
Dok.: 2163932

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 169 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 13. december 2016. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra ikkemedlem af udvalget (MFU) Merete Dea Larsen (DF).

Søren Pape Poulsen

/

Casper Grue Jensen

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 169 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Ministeren bedes redegøre for i hvilket omfang indsatte i landets fængsler selv betaler for kost, rengøring, tøjvask og hygiejneartikler m.m. under afsoningen og i hvilket omfang man kan modtage sociale ydelser?”

Svar:

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Direktoratet for Kriminalforsorgen, der har oplyst følgende vedrørende indsattes betaling for kost, rengøring, tøjvask og hygiejneartikler mv.:

”Indsatte i fængsler har ret og pligt til at være beskæftiget ved deltagelse i arbejde, uddannelse eller anden godkendt aktivitet. Indsatte i arresthuse har ikke pligt til at være beskæftiget, men skal så vidt muligt tilbydes beskæftigelse.

Indsatte får i henhold til straffuldbyrdslovens § 42, stk. 1, udbetalt et vederlag for beskæftigelsen, som aktuelt udgør 10,18 kr. i grundbeløb pr. time. Herudover kan de indsatte endvidere under visse forudsætninger få udbetalt tillæg. Beskæftigelsestiden udgør 37 timer om ugen.

Kriminalforsorgsområdet udbetaler – ud over et eventuelt beskæftigelsesvederlag – et kostbeløb pr. dag, hvis den indsatte selv skal sørge for forplejning, jf. § 21, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 398 af 9. april 2015 om beskæftigelse mv. af indsatte i kriminalforsorgens institutioner. Kostbeløbet udgør aktuelt 67,79 kr. pr. dag. Har den indsatte ikke adgang til selv at lave mad, f.eks. fordi den pågældende er indsat i et arresthus, hvor der ikke er indrettet køkkener på afdelingerne, får den pågældende i stedet udleveret kost af kriminalforsorgsområdet.

Indsatte i fængsler og arresthuse er endvidere i overensstemmelse med et normaliseringsprincip forpligtet til at rengøre egne celler i fritiden. Institutionen stiller i den forbindelse rengøringsmidler mv. til rådighed.

Kriminalforsorgsområdet udbetaler derudover et selvforvaltningsbeløb pr. opholdsdag til indsatte, der ikke af kriminalforsorgen får udleveret diverse personlige småartikler, artikler til personlig hygiejne, sygeplejeartikler og vaskepulver til vask af privat tøj mv. Selvforvaltningsbeløbet udgør aktuelt 7,31 kr. pr. dag. Har en indsat ikke mulighed for at vaske privat tøj mv., fordi der ikke er opsat vaskemaskiner, nedsættes selvforvaltningsbeløbet tilsvarende. Dette fremgår af § 22, stk. 1-2, i ovennævnte bekendtgørelse.

Det bemærkes, at der i begrænset omfang er indsatte, som har en almindelig lønindkomst el.lign. under afsoningen, f.eks. fordi de har frigang til et arbejde uden for fængslet eller arresthuset. I sådanne tilfælde får de indsatte hverken udbetalt beskæftigelsesvederlag, kostbeløb eller selvforvaltningsbeløb af kriminalforsorgen.”

I relation til spørgsmålet om, i hvilket omfang indsatte i landets fængsler kan modtage sociale ydelser, har Justitsministeriet indhentet udtalelser fra Beskæftigelsesministeriet, Skatteministeriet, Børne- og Socialministeriet, Udlændinge- og Integrationsministeriet, Uddannelses- og Forskningsministeriet samt Sundheds- og Ældreministeriet.

Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering har på vegne af Beskæftigelsesministeriet udtalt følgende vedrørende ydelser på Beskæftigelsesministeriets område:

”Det generelle udgangspunkt i alle ydelseslove under Beskæftigelsesministeriets ressort er, at indsatte i fængsler ikke kan modtage sociale ydelser under strafafsoning. Det gælder følgende ydelser:

- Pension mv. efter lov om social pension (folkepension og førtidspension efter ny ordning) og lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension mv. (gammel ordning)
- Boligstøtte efter lov om individuel boligstøtte
- Børnetilskud efter lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag
- Ydelser efter lov om aktiv socialpolitik
- Sygedagpenge efter sygedagpengeloven
- Barseldagpenge efter barselsloven
- Ydelser efter lov om arbejdsløshedsforsikring mv.
- Fleksydelse efter lov om fleksydelse

Der er i de enkelte ydelseslove taget stilling til en række særlige situationer, hvor indsatte under fængselsophold kan modtage ydelser. Nedenfor er der redegjort for de særlige undtagelser, der gælder på de nævnte lovgivningsområder:

Pension mv. efter lov om social pension (folkepension og førtidspension efter ny ordning) og lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension mv. (gammel ordning)

Folke- eller førtidspensionister, der indsættes til strafafsoning i fængsel eller arresthus, kan få udbetalt pensionen, som er bagudbetalt, indtil udgangen af den måned, hvor strafafsoningen påbegyndes. Pensionen udbetales igen med virkning fra en

måned før opholdets ophør. Hvis pensionisten fik udbetalt sin pension forud, udbetales pensionen indtil udgangen af den måned, der følger efter måneden, hvor strafafsoningen påbegyndes, og pensionsudbetalingen genoptages med virkning fra afsoningens ophør.

Hvis der er rimelig udsigt til, at den pågældende vil kunne løslades inden for et tidsrum af omkring 6 måneder efter, at strafafsoningen er påbegyndt, kan den pågældende dog af pensionen få udbetalt et beløb til dækning af udgifter til husleje og lign. Under varetægtsfængsling kan 6 måneders perioden forlænges. Hvis varetægtsfængslingen ikke efterfølges af en domfældelse, efterbetales den del af pensionen, der ikke er udbetalt under varetægtsfængslingen.

Pensionen anses ikke for bortfaldet, og der kan til folkepensionister og førtidspensionister efter gammel ordning (før 2003) ydes personligt tillæg og helbredstillæg, hvis betingelserne herfor er opfyldt. Beløb til dækning af husleje og lignende, og andre faste udgifter, der har betydning for opretholdelse af boligen, kan efter en konkret vurdering udbetales af pensionen.

Boligstøtte efter lov om individuel boligstøtte

Retten til boligstøtte er blandt andet betinget af, at ansøgeren har fast bopæl her i landet, og at ansøgeren benytter en bolig her i landet til helårsbeboelse. Hvis der afsiges en dom, der vil medføre frihedsberøvelse i mere end 6 måneder, vil den domfældte normalt ikke kunne få boligstøtte, da brugen af lejligheden ikke opfylder betingelsen om anvendelse til helårsbeboelse.

Børnetilskud efter lov om børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag

Der kan ydes ordinært børnetilskud, når den ene ægtefælle er indsat i institutioner under kriminalforsorgen ud over 3 måneder, og den anden ægtefælle er enlig. Dette omfatter indsættelse i institutioner under kriminalforsorgen i form af varetægtsfængsel, fængselsophold eller anden frihedsberøvende foranstaltning i henhold til dom og omfatter både fællesbørn og særbørn. Børnetilskud tilkommer barnet. Hvis den, der har forældremyndigheden over barnet, er indsat, kan børnetilskud udbetales til den indsattes ægtefælle, såfremt den indsattes særbarn opholder sig hos denne.

Ydelser efter lov om aktiv socialpolitik

Bekendtgørelse nr. 1756 af 15. december 2015 om hjælp til personer, der er varetægtsfængslet eller indsat til afsoning af straf i fængsel eller arresthus, er fastsat i medfør af § 29 i lov om aktiv socialpolitik, hvorefter beskæftigelsesministeren kan fastsætte regler for hjælp til nærmere angivne persongrupper.

Det fremgår af bekendtgørelsen, at personer, der er varetægtsfængslet eller indsat til afsoning i fængsel eller arresthus (indsatte), alene kan få udbetalt hjælp med de beløb, som fremgår af bestemmelserne i bekendtgørelsen. Det fremgår endvidere, at for varetægtsfængslede bør hjælp til løbende udgifter til dækning af en rimelig boligudgift normalt ydes, indtil der er faldet endelig dom i sagen.

Der kan f.eks. ydes hjælp til løbende udgifter til en indsat, hvis bolig bør bevares af hensyn til den indsattes benyttelse heraf under udgang eller efter løsladelsen. I dette tilfælde vil den indsatte have ret til hjælp til dækning af en rimelig boligudgift, hvis pågældende ikke selv har indtægter eller formue, der kan dække udgifterne. Bekendtgørelsen indeholder regler for beregningen af hjælpen, f.eks. hjælp til boligudgifter og fradrag for indtægter efter skat.

Hvis den forventede afsoningstid overstiger 6 måneder, skal kommunen undersøge, om den indsattes boligbehov kan dækkes på anden måde end ved hjælp til husleje, f.eks. ved fremleje eller ved, at der på anden måde sikres den indsatte en bolig ved løsladelsen.

Kommunen kan i tilfælde, hvor der ikke ydes hjælp til betaling af boligudgifter, yde et beløb til dækning af opbevaring af bohave, hvis der skønnes at være behov herfor af hensyn til den indsattes tilværelse efter løsladelsen, og hvis betingelserne for at modtage enkeltudgifter efter § 81 i lov om aktiv socialpolitik i øvrigt er opfyldt.

Hvis den indsatte inden afsoningen har deltaget i den faktiske forsørgelse af et barn, og forsørgelsen under afsoningen overtages af en person, der modtager integrationsydelse, uddannelseshjælp eller kontanthjælp, kan kommunen, hvis der skønnes at være behov herfor, yde hjælp til den indsatte til forsørgelse af barnet. Hjælpen kan højst udgøre et beløb svarende til normalbidraget og er betinget af, at den indsatte faktisk bidrager til forsørgelsen med et beløb, der mindst svarer til den ydede hjælp. Indsatte, der er sat i bidrag, er ikke omfattet af reglen.

Der kan ydes hjælp til dækning af udgifter ved samvær med børn under 18 år efter reglerne i § 83 i lov om aktiv socialpolitik.

Endelig kan der ydes hjælp til rimeligt begrundede enkeltudgifter, der er nødvendige for den indsattes tilværelse efter løsladelsen, hvis betingelserne i § 81 i lov om aktiv socialpolitik er opfyldt.

Hvis der ydes hjælp til etablering af bolig, kan hjælpen efter en konkret vurdering ydes kortere tid før løsladelsen, når det er

nødvendigt for at sikre en bolig. Ved kortere tid forstås normalt 3 måneder eller derunder.

Hjælp efter bekendtgørelsen er skattefri.

Sygdagpengeloven

Udføres der under frihedsberøvelsen arbejde på det almindelige arbejdsmarked med tilladelse fra kriminalforsorgen, er der ret til sygedagpenge efter de almindelige regler.

Barselsloven

Udføres der under frihedsberøvelsen arbejde på det almindelige arbejdsmarked med tilladelse fra kriminalforsorgen, er der ret til barselsdagpenge efter de almindelige regler.

Ydelser efter lov om arbejdsløshedsforsikring mv.

Det fremgår af bekendtgørelse nr. 698 af 27. maj 2015 om feriedagpenge, at et medlem af en a-kasse, der i øvrigt opfylder betingelserne for at få feriedagpenge, stadig ret til feriedagpenge, hvis medlemmet bliver frihedsberøvet under ferien, medmindre medlemmet før ferien vidste, at medlemmet ville blive frihedsberøvet.”

Skatteministeriet har oplyst følgende vedrørende børne- og ungeydelse:

”Udbetalingen af børne- og ungeydelse påvirkes ikke af, at den, der modtager ydelsen, er indsat i et af landets fængsler. Den indsatte vil fortsat kunne få ydelsen udbetalt til sig. Ydelsen vil dog kunne udbetales til f.eks. den anden forælder, hvis barnet bor hos vedkommende.

Hvis den indsatte er indsat i over tre måneder og samtidig har et særbarn, der opholder sig hos den indsattes ægtefælle, vil børne- og ungeydelsen kunne udbetales til ægtefællen.”

Børne- og Socialministeriet har oplyst følgende vedrørende hjælp efter serviceloven:

”Det følger af servicelovens § 2, stk. 1, at enhver, der opholder sig lovligt her i landet, har ret til hjælp efter serviceloven. Hjælp efter serviceloven kan bl.a. være rådgivning og hjælpemidler.

I det omfang den indsatte opfylder kravet om lovligt ophold, har vedkommende således ret til at modtage hjælp efter serviceloven på lige fod med andre borgere. Hjælpen ydes efter en konkret og individuel vurdering.”

Udlændinge- og Integrationsministeriet har oplyst følgende vedrørende ydelser til udlændinge:

”Det følger af udlændingelovens § 42 a, stk. 3, nr. 4, at Udlændingestyrelsen ikke dækker udgifterne til underhold og nødvendige sundhedsmæssige ydelser, hvis en asylansøger har ret til hjælp til forsørgelse efter anden lovgivning.

Af bemærkningerne til bestemmelsen, jf. lovforslag nr. L 264 af 30. marts 2000, fremgår det, at dette f.eks. indebærer, at Udlændingestyrelsens underholdsforpligtelse ikke omfatter tilfælde, hvor en asylansøger afsoner straf eller i øvrigt er frihedsberøvet.

For så vidt angår personer, der modtager integrationsydelse forud for indsættelse i fængsel eller arresthus, henvises til beskæftigelsesministerens bidrag om ydelser efter lov om aktiv socialpolitik, idet integrationsydelsen ligeledes er reguleret i lov om aktiv socialpolitik. Dermed gælder bestemmelserne i lov om aktiv socialpolitik og bestemmelserne i de forskrifter, der er udstedt med hjemmel i denne lov, også for integrationsydelelsesmodtagere, der er indsatte i fængsel eller arresthus. Dog bemærkes, at indsatte, der er omfattet af integrationsloven, til dækning af enkeltudgifter og hjælp til dækning af udgifter ved samvær med børn under 18 år, vil være omfattet af reglerne i §§ 35 og 37 i integrationsloven. Disse bestemmelser svarer til §§ 81 og 83 i lov om aktiv socialpolitik.

Uddannelses- og Forskningsministeriet har oplyst følgende vedrørende SU (uddannelsesstøtte) og SVU (voksenuddannelsesstøtte):

”Ifølge SU-loven og SVU-loven er det en betingelse for at få SU eller SVU, at den uddannelsessøgende ikke får anden offentlig støtte, der tilsigter at dække leveomkostningerne. I praksis anses uddannelsessøgende, der er varetægtsfængslet eller afsoner en dom i et fængsel, for at være under anden offentlig forsørgelse, således at de ikke er berettigede til SU eller SVU.”

Sundheds- og Ældreministeriet har oplyst følgende vedrørende sundhedsydelser:

”Indledningsvis bemærkes, at der ikke henhører sociale ydelser under sundhedsministerens ressort.

Sundhedsloven indeholder bestemmelser om sundhedsydelser til personer, der er optaget i kriminalforsorgens institutioner.

Det følger af sundhedslovens § 11, at: ”Sundheds- og ældreministeren fastsætter nærmere regler om, i hvilket omfang lovens ydelser efter afsnit V og X tilkommer personer, der er indkaldt til værnepligtstjeneste eller tjeneste, der kan sidestilles hermed, og personer, der er optaget i kriminalforsorgens institutioner.”

Bemyndigelsen er udmøntet ved bekendtgørelse nr. 23 af 9. januar 2007 om begrænsningen i adgangen til ydelser for visse persongrupper. Heri er det fastsat, at personer, der er optaget i anstalter og arresthuse under kriminalforsorgen, ikke har adgang til ydelser efter sundhedslovens afsnit V om praksissektorens ydelser og X om tilskud til lægemidler, hvis der under ophold i de nævnte institutioner er draget omsorg for de pågældendes ydelser efter lovens afsnit V og X, og opholdet skønnes at ville vare 3 måneder eller mere.

Under afsoningen får disse personer en hvilende ret til ydelser efter sundhedslovens afsnit V og X.

Sundhedsministeren har forstået, at sundhedsbetjeningen under kriminalforsorgen tilbyder indsatte et bredt udsnit af sundhedsydelser i forhold til de ydelser, som i det almindelige sundhedsvæsen forestås i praksissektoren, og leverer medicin til indsatte.

Det almindelige sundhedsvæsen er dog efter sundhedslovens formulering fortsat forpligtet til at levere sygehusydelser samt kommunale sundhedsydelser til indsatte efter sundhedslovens afsnit IX, hvor det efterspørges, samt til at tilbyde alle sundhedslovens ydelser til personer, der er indsat i under 3 måneder.”